СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 278. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 29 листопада, 1933. VOL. XLI. No. 278. Jersey City, N. J., Wednesday, November 29, 1933. THREE CENTS.

ВЕЛИКІ ДЕМОНСТРАЦІЇ ЗА Й ПРОТИ МОНЕТАРНОЇ ПОЛІТИКИ ПРЕЗИДЕНТА

НЮ ЙОРК. — Монетарна політика президента Рузвелта стала предметом масових демонстрацій. Рівночасно відбулися тут великі збори, на котрих дискутовано цю політику; одні збори вихваляли монетарну політику президента, другі її таксамо рішучо осуджували.

У Карнеґі Гол відбулося заходом організації „Крусейдерс", що зросла підчас боротьби проти прогибіції до півтора міліона членів, велике віче проти політики президента Рузвелта. На віче зявилися коло 6,000 людей. З організацією „Крусейдерс" виступали теж Американський Леґіон та Федерація Праці, які теж стоять на становищі, що монетарна політика президента Рузвелта веде до інфляції, яка є шкідлива американському народови взагалі, а робітництву спеціяльно.

У Гіподромі відбулося друге віче, яке стягнуло таке саме число слухачів. Головним бесідником був там о. Коґлин, відомий католицький радіовий проповідник. Він обороняв політику президента та осуджував критиків Рузвелта. Коли бесідник згадав імя Ал Смита, на вічу піднялося гудіння.

Тридцять вісім професорів Колюмбійського університету заявилися за скорий поворот до золотого долара та за заборону фінансової кризи за міжнародньою умовою.

ПРЕЗИДЕНТ ВІДДАЄ ФІЛЬМОВИЙ І АЛЬКОГОЛЬНИЙ ПРОМИСЛ ПІД „НАЙРУ".

ВОРМ СПРІНҐЗ (Джорджія).—Президент проголосив кодекси для фільмового та алькольного промислу.

Фільмовий кодекс не має ніякої постанови про цензуру фільмових образків. Не має він теж ще постанов про заплату для фільмових акторів. Цю справу мають щойно розглянути.

Алькогольний кодекс має на ціли боротьбу проти бутлеґерства.

ҐОВЕРНОР СТЕЙТУ ПІДДЕРЖУЄ ЛІНЧ.

САН ХОСЕ (Каліфорнія). — Ґовернор Каліфорнії Ролф та інші стейтові урядники публично похвалили юрбу за лінч Ґомса й Термонда, котрі, як каже поліція, призналися до викрадення та вбиття Брука Ґарта.

Ґовернор сказав, що лінч навчить викрадачів осіб, що стейт Каліфорнія не буде толерувати таких злочинців у себе. Ґовернор заявив, що колиб хто був арештований за участь у самосуді, то він його помилує.

Заява ґовернора стрічається з гострим осудом у ріжних частях Америки.

Зовсім інше становище до лінчів заняв ґовернор Меріленду, Річі. Коли йому донесено, що повітова поліція не хоче арештувати учасників одного лінчу, він викликав для переведення арешту стейтове військо.

СТРАЙК У ШІКАҐОВСЬКИХ РІЗНИЦЯХ.

ШІКАҐО. — Понад 8,000 робітників вийшли на страйк у місцевій різниці „Юніон Стак Ярдз". Робітники домагаються вищої заплати та коротшого дня праці.

Місцевий комітет „Найри" старається довести до згоди. Покищо страйк здержав рух на різницях.

ЗАСУД БАНКИРА.

НЮ ЙОРК. — Адвоката Ізидора Кресела, що був одним з директорів банку „Бенк оф Юнайтед Стейтс", що збанкротував у грудні 1930 року з 444 міліонами долярів недобору, засуджено на півтора року тюрми. Суд закидав йому, що він користав особисто з позичок у тому банку.

ЗНАЙШОВСЯ ОБОРОНЕЦЬ САЛУНУ.

НЮ ЙОРК. — На переслуханню в справі прогибіції, яке веде Федеральна Палата Адвокатів, кілька свідків заявилися за привернення старого салуну, бо салун був „клюбом бідного чоловіка". Один свідок говорив, що досвід Англії з салуном показує, що салун причиняється до поміркованого пиття.

ЗАПОВІДАЄ ВІЙНУ В ЕВРОПІ.

НЮ ЙОРК.—Генрі Морґентав Старший, що був колись амбасадором Америки в Туреччині, знов остерігав Америку перед можливостю скорого вибуху нової війни в Европі.

Промовляючи перед Американським Леґіоном, бесідник пригадував несподіваний вибух світової війни в 1914 році. В Европі нині, говорив він, багато більше говориться про потребу війни, ніж у 1913 році. Багато держав є значно ліпше узброєні, ніж були держави в 1914 році. Німеччина теж узброюється, але вона буде готова аж за кілька років. Вибух війни наступить певно несподівано, але на нього не треба буде довго ждати.

Бесідник уважає, що великим товчком до нової війни буде страх перед Гітлером. Ще пять місяців тому світ готов був виждати, що він зробить, але нині світ уже знає наміри Гітлера проти мира.

АНТИНАЦІСТИЧНІ ЗАВОРУШЕННЯ В БОСТОНІ.

На вістку, що д-р Фрідріх Шенеман, професор берлінського університету, заповів відчит на тему „Чому я вірю в Гітлерів уряд?", під відчитовою салею зібралася величезна демонстрація, котрої учасників начисляють на 5,000 осіб. Поліція мусіла вжити надзвичайних резерв, щоб розігнати юрбу, яка обложила салю. Треба було вжити поліційних палок. Арештовано притому 6 осіб.

ЖЕРТВА ЛЕГКОДУШНОСТИ.

Марія Мацюра в „Гал. Касі Ощадности" у Львові вибрала 600 зл. і 7 долярів. Якась жінка вказала Мацюрі, що їй належиться ще премія і тут на спілку з якимсь ошуканцем, котрого представила як директора каси, вкрала в неї всі гроші, а їй дала вирізки з газет.

МИХАЙЛО ГРУШЕВСЬКИЙ НА КАВКАЗІ.

Львівське „Діло" довідується з листа, написаного проф. М. Грушевським до знайомих у Галичині, що він, хоча хорував на очі, на щастя, не осліп і що не переходив цинги. Тепер перебуває він не в Москві, а на Кавказі; в якій місцевости і що там робить, про це не згадує.

ЗАСУД АДВОКАТА ЗА ПОДВІЙНЕ ВБИВСТВО.

Суд присяглих у Букарешті засудив адвоката Ніколаєску за подвійне вбивство й фальшування тестаменту в свою користь на 20 років примусових робіт. Донедавна ще поважаний адвокат, а тепер простий безіменний вязень. А до цього довела нещасна жадоба забагатіти коштом людського життя. Проти засуду внесла оборона рекурс. Та він мало що поможе засудженому, хіба зменшення кари. Але й найменша кара позбавляє адвоката всіх прав.

ВЕСЕЛЕ МІСТО.

На початок театрального сезону виставив один із парискьких театрів нову песу. Була це трагедія в 5 дій, справжня трагедія, бо вже в першій дії двоє труїться, у другій одна особа гине від револьверового вистрілу, а в четвертій дії доходить скількість трупів до гарної цифри 6. Саме тоді, у кульмінаційному пункті трагічного видовища публика зайшлася щирим реготом. Коли появився на сцені новий актор, глядачі почали кричати: „Давайте нових трупів!" Сміх заразив авдиторію і перейшов на сцену. Трагічний герой не витримав і сам почав сміятися. До пятої дії не дійшло. Публика була в такому веселому настрої, що директор не мав спроможности казати акторам грати далі. У пресі написали, що це був найбільший успіх гумору зпоміж усіх театрів. Зате песа провалилася і директор подав у суд головного героя, що сміявся на сцені, домагаючись 25,000 фр. відшкодування. Актор заявив на суді, що коли вся саля сміється, тоді він теж мусить сміятись; адже артист мусить підтримувати контакт з публикою. Суддя прихилився до арґументів артиста і він виграв справу, але директор зголосив відклик до вищої інстанції. Автор трагедії вбитий у публичній опінії і може писати вже тільки комедії.

NRA MEMBER U.S. WE DO OUR PART

СЕЛЯНИ ЗАСТРІЛИЛИ ПОДАТКОВОГО АГЕНТА, РОЗЗБРОЇЛИ ЖАНДАРМІВ І ПОБИЛИ ТРОХ ІНШИХ АГЕНТІВ.

До громади Фундень, повіту Плоешти (Румунія), приїхали чотири агенти збирати податки. В одного селянина взяли вони машину до шиття. Сусіди збунтувалися, узброїлися, в що попало, роззброїли жандармів і кинулися на податкових агентів. Одного з них, Іона Думітру, постріляли в черево, а трох, Андроне Іонеску, Константина Попу й Моравуца, побили буками. Всіх тяжко ранених відвезено до шпиталю в Плоештах.

КОНФІСКАТА ОДНОДНІВКИ „ХОЛМСЬКИЙ ГОЛОС".

Гурт поважних холмських громадян з п. Олександром Рочняком на чолі видав у Холмі однодневку „Холмський Голос". Головна ціль тої одноднівки була: вияснити приподо цілу низку справ культурного, освітнього, релігійного й кооперативного життя, яких зібралася ціла сила та які не мали впродовж 5 літ ніякої трибуни: бо це вже 5 літ минає, як Холмщина не бачила власного друкованого українського слова! Але „Холмський Голос" сконфісковано, при чому забрано цілий наклад, не залишаючи буквально ні одного числа. Цікаво, що після предложення трох перших примірників власник друкарні дістав особисто у старости дозвіл наклад друкувати. П. Ол. Рочняк довідався у старости, що одноднівки поправді ще не сконфіскували, лише забрали цілий наклад тому, що референт пресових справ не знає добре української мови і що тому треба цілу одноднівку спершу перекласти на польську мову. Однак тиждень пізніше п. Рочнякови заявили офіціяльно, що не лише наклад одноднівки не повернуть, але що справа буде передана прокуратурі за замітку про ділька Т-ва „Рідна Хата"; тому, що провідники того Т-ва сидять у вязниці на підставі правосильних присудів, прихильна оцінка того Т-ва є злочином, передбаченим у карному законі. Таким робом історія холмської одноднівки може ще закінчитися на судовій салі.

ВБИЛА ПАСЕРБНИЦЮ.

Анна Мельничин у Нагуєвичах (Дрогобиччина) зізнала, що нічю мішок із штучним погноєм упав на 8-літню її пасербницю та вбив її. Поліція знайшла сліди крови не лише на сорочці дівчини, а також на печі, тому арештувала Анну Мельничин і відставила її до арешту. Тут Анна Мельничин, що була вагітна, привела на світ дитину.

МУСОЛІНІ І ГОДИННИК АНГЛІЙСЬКОЇ „ЛЕЙДІ".

Якась англійська багатійка, перебуваючи в Римі, побачила за виставовим вікном плятиновий годинник, який їй дуже подобався. Вона увійшла до крамниці і заплатила за нього без ніякого торгу 3,800 лірів. По закупні золотар виставив ній посвідку, відмічуючи в ній всі добрі прикмети годинника. Повернувшись до Лондону, жінка ця звернулася до одного золотаря, щоби вигравірував їй монограм. Розчарувалася мабуть дуже, коли довідалася, що годинник, який вона купила в Римі, не є з плятини, тільки з безвартісної бляхи. Що робить „лейді"? Взяла рахунок від лондонського золотаря, долучила до нього посвідку римського золотаря й ці два документи без ніякої дописки переслала Мусолінієви. По пятьох днях одержала вона чек на 3,800 лірів і лист, у якому Мусоліні особисто її перепрошує та запевняє, що виновник одержав наказ замкнути негайно крамницю і відтоді не вільно йому вести торговлі на терені цілої Італії.

ВАНДАЛЬСЬКЕ ПОСТУПОВАННЯ, ЧИ НАСЛІДКИ ТЕМНОТИ?

Невідомі осібняки облили нафтою двері кооперативи в Товтрах (Буковина), насипали під двері стрільного пороху і підпалили. На щастя, внаслідок дощу й вогкости згоріла лише нафта й стрільний порох, закурили лише двері, але шкоди не спричинено ніякої. Тепер слідить жандармерія за злочинцями. Злочинцем підпалу є мабуть той самий, що післав анонімний лист голові кооперативи, п. Іванови Лазорякови, з погрозою, що пустить його з димом.

АРЕШТУВАННЯ КНЯЖНИ В КОНСТАНЦІ.

В Констанці (Румунія) поліція арештувала дівчину в чоловічому убранню. На поліції заявила вона, що є донькою російського князя Юсупова, котрий убив відомого Распутіна.

МАСОВА ВИПРАВА НА ДВІРСЬКУ БУЛЬБУ.

На фільварку в Паньовах, пов. Ніско, тисячка безробітних, місцевих і з сусідніх громад, прийшла на поле, де двірська служба копала машинами бульбу, й почала забирати викопані запаси. Двірська сторожа, не можучи дати собі ради, покликала двох поліцаїв, яких безробітні привитали камінням. Аж як поліція й двірська сторожа дала кілька стрілів у повітря, юрба розбіглася. Справою занялася судова влада.

ЗДИЧІННЯ СПОРТУ.

На останньому мечу Ґарбарня-Чорні у Львові прийшло до подій, що свідчать про здичіння деяких членів львівської дружини. Поденервовані перевагою краківської дружини деякі грачі Чорних поводилися так брутально, що одного грача Ґарбарні потурбовано, а другому зломано обойчик. Вкінці дійшло до того, що львівський грач Джимала вдарив краківського грача в лице. Цей інцидент викликав серед публики велике обурення і суддя Курцвайль виключив Джималу з гриця.

ДОКУМЕНТ ІЗ „ЗУКРАЇНІЗОВАНОЇ" РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ

БЕРЛІН (Німеччина). — Українська Пресова Служба (УП) подає, що в її руки дістався лист, висланий одному Українцеви в Берліні від товариства з Харкова „Укркнига". Всі печатки були українські, зате все, що було написане, себто формуляр, було в московській мові. УП наводить дослівний текст того письма, яке вислано з Харкова дня 25 жовтня, в якім повідомляється фірму Семешка в Берліні, щоб із замовленнями українських книг звертатися на адресу: Москва, Кузнецкий мост 18, а не до „Укркнига", Харків, ул. Лібкнехта 44.

Значиться, коли хто хоче замовляти українську книжку, то треба писати по російські і замовляти її в Москві. А коли Харків, столиця Радянської України, листується з ким у справі українських книжок, то веде листування по російськім.

Отсей документ, каже УП, не потребує коментарів. Він переконає мабуть і літературних радянофілів, що з українізацією щось не добре.

ВАТИКАН І БОЛЬШЕВИКИ.

БЕРЛІН. — У. П. подає: Недавно рознеслись були в пресі вістки про те, що нібито Ватикан задуме визнати большевиків. Ватиканські круги спростували ці вістки, але вони ще й дальше кружляють. Хто їх пускає, трудно встановити. Видно, хтось такий, що йому залежить на цьому. Мабуть у звязку з тим подано з Ватикану деякі вістки про відношення большевиків до католицизму, з яких подаємо деякі цифри за „Католіше Кореспонденц":

У 1917 році було в бувшій російській імперії 13 міліонів католиків. В 1932 р. було їх лише два міліони. Перед революцією було 614 католицьких церков, а по революції вже лише 183. Крім того знищили большевики ще 581 каплиць. В 1918-1919 рр. розстріляли большевики 20 єпископів і 1,414 священиків. Загалом застрілено в часах революції 2,691 парохів, 1,922 монахів та 3,447 монахинь. Тепер мучаться на Соловках сотні священиків. Папська комісія встановила, що на протязі пів року вмерли на Соловках з голоду 3,214 людей. Посилки, які висилано для засланців, майже ніколи не доходили до рук адресатів.

МАДЯРИ ПРО ЗАКАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ.

ПРАГА (Чехословаччина). — Доходять слухи, що Угорщина веде аґітацію за те, щоби відірвати Словаччину і Підкарпатську Русь від Чехословаччини. Мадяри обіцюють злучити ті землі разом і надати їм широку автономію. Значиться, і в тій комбінації Підкарпатська Русь не була би самостійною одиницею, а тільки злученою зі Словаччиною. Це роблять Мадяри на те, щоби лекше зловити Словаків на свою вудку та настроїти їх більш ворожо до Чехів.

СТАВЛЯТЬ НІМЕЧЧИНУ НАРІВНІ З ІНШИМИ ДЕРЖАВАМИ.

ЛОНДОН. — Стенлі Болдвин виголосив у палаті послів дуже знаменну промову в справі французько-німецького зближення. Він заявив, що не може бути повороту до перегонів у зброєнню, якщо світ не має повернутися до дикого стану. Німеччина бажає мира й вона буде його мати. Франція буде переговорювати тепер з Німеччиною як рівний з рівним, а Англія й Італія доложать усіх старань, щоби французько-німецький історичний конфлікт був зліквідований раз назавжди.

ХОЧУТЬ ГЛЯДІТИ НА ХРИСТА ПО НІМЕЦЬКОМУ.

БЕРЛІН. — Наці голосять, що вони хочуть остатись далі християнами, але християнські науки будуть визнавати по своєму розумінню і по німецьки глядітимуть на Христа.

ВСІ РОБІТНИКИ В ОДНІЙ ЮНІЇ.

БЕРЛІН.—Наці взялися до розбудови нової робітничої організації, яка має обняти всіх робітників. Назва цеї організації є „НДА". Є це початкові букви слів, котрі означають „По роботі". З тої назви виходить, що організація та займається робітником по роботі, його забавами і заняттями, виходячи з того заложення, що „силу будується через радість". Ота нова робітнича організація має знищити клясові ріжниці, як і ріжницю між працедавцем і робітником. Всі члени цеї організації будуть мати право носити по роботі спеціяльні мундури, в яких могтимуть являтися на всі приняття, свята, чи приходити до театру, чи на які торжества. Всюди цей мундур буде на місці. Він має касувати соціяльну ріжницю між людьми.

ДАЛІ БЮТЬ ЖИДІВ У РУМУНІЇ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Приходить до щораз нових сутичок між поліцією і протижидівськими залізними бриґадами, які по цілім краю нападають на Жидів. До цеї бриґади належать головно студенти.

"SVOBODA" (LIBERTY),
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На три місяці	$ 2.75
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На рік	$10.00

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи" Mongomery 5-0498. Тел. У Н. Союза: Montgomery 5-1838

Адреса "SVOBODA" P O BOX 346, JERSEY CITY, N J.

ДО ЧОГО ВОНИ ДОКОТЯТЬСЯ?

Поведення комуністичного уряду Москви та аґентів поза краєм з приводу голоду на совітській Україні стало справжньою школою для українського народу.

Усякий культурний уряд почувсяб до обовязку помогти жертвам голоду. До цього був би обовязаний уряд навіть тоді, коли голодувалоб населення краю, який через свою бідноту не причиняється багато до матеріяльного вдержання уряду. До цього тим більше повинен чутися обовязаним уряд, який переміняє селян у кріпаків держави та забирає від нього просто ввесь плід праці.

Та комуністичний уряд Москви, замісць ужити всіх засобів, щоби дати поміч голодуючим, ужив усіх засобів, щоби не дати вістці про голод дістатися до відома публичної опінії світа. В тій цілі уряд обмежив навіть волю своєї власної преси, не пустив на Україну кореспондентів чужих ґазет, затіснив цензуру листів, скріпив сторожі на границях краю. Коли, не зважаючи на те, Українці стали протестувати проти голоду, большевицький уряд увійшов у коншахти з польським урядом та постарався, щоби польський уряд заборонив Українцям говорити про голод на Україні.

Такі способи, очевидно, не помагали в Чехословаччині й у Франції. Отже в ті краї большевицький уряд пустив таких людей, які, погостившися гарно в Совітах, готові були заявляти, що вони голоду на Україні не чули й не бачили.

Коли світ осмішив ці „визначні особи", і в Америці почалися масові демонстрації українських іміґрантів та їх приятелів проти голодової політики Росії, комуністи кинулися до хуліганських способів розбивання віч і демонстрацій. Та Українці дали собі раду з громильськими заходами. Американська поліція станула за свободу зборів.

Здавалося, що большевики станули на кінці свого шнура. Та показується, що большевицька підлість кінця не має. Нападаючи в своїх ґазетах на поліцію за її оборону українських демонстрацій, комуністи задніми дверми йшли до поліції з доносами, що, мовляв, Українці задумують якийсь замах на большевицького комісаря. Поліція знає, що такого замаху ніхто не готував, бо Літвінов поїхав назад цілий, але українські іміґранти нині ще не знають: до якої то ще підлости здібні докотитися большевицькі аґенти в своїй немічній злости, що їм не вдалося закрити масового виголоджування українського населення большевицьким урядом?

ТРИ РОКИ ДІЯЛЬНОСТИ „ОБЄДНАННЯ".

(Зі звіту секретаря „Обєднання", виголошено на Шестім Конгресі тоїж організації).

(1)

Що це за організації?

Приходиться здавати звіт з діяльности за останні три роки (1930—1933) такої організації, яка вже проіснувала цілих 11 років, яка забирала голос у всіх життєвих справах нашої іміґрації й рідного краю, яка вела політичну акцію і пропаґанду, а заразом і гуманітарну просвітну, музичну і т. п. роботу, не маючи до цього всього навіть канцелярії, ні машиністки, яка виконувала би примітивну канцелярійну роботу. Значиться, що представництво цеї організації, а до певної міри і нашої іміґрації, було змушене виконувати важкий обовязок представництва в такий спосіб, що той, чи ті, що їх вибрано на цей уряд, мусіли не тільки думати про провідний напрям і над ним радити, але попри відозви, комунікати, реферати і устну пропаґанду та обміну думок з краєм і визначнішими представниками нашими в краю і на іміґрації, а то й чужинцями, займатися ще цілою масою дрібних справ, включно до особистого полагодження найменшого запиту і особистої відповіди на нього та занесення цеї відповіди на почту.

Крім того не було в нас ніякого примусу повинуватися порученням Обєднання. Не було ніяких дійсних філій Обєднання. І ніяких дійсних членів.

А коли попри те, таки 128 американсько-українських громад остається досі з Обєднанням в постійнім контакті й мафестує це висилкою своїх жертв до краю через Обєднання; коли кождий заклик Обєднання всежтаки завважує на нашім громадянстві й знаходить послух і зістає виконаний, то це хіба є та одинока, але велика заплата, якої дізнали і дізнають ті всі, що ту організацію збудували і її держать. Це є манiфестація, що навіть в такім хаосі, який ми пережили в останніх 10 роках, можна виробити авторитет і задержати його для кождого й для кождої організації, якщо вони працюють чесно й з посвятою для вищої цілі.

А такою організацією було Обєднання на протязі цілого свого 11-літнього істнування.

Входячи в 12 рік нашої організації, мені доводиться здати звіт з тої праці, яку виконано за останні три роки.

Протест проти „пацифікації".

Пятий Конгрес Обєднання припоручив був новому урядови подбати в першу чергу про те, щоби з цілої нашої іміґрації піднісся один **великий голос протесту проти польської „пацифікації".**

Пригадую, що як ухвали Конгресу так і відозва Головного Уряду стрінулися з загальною згодою. **Місяць листопад 1930 року був дійсно місяцем Національної Жалоби. День 15 листопада 1930 р. був дійсним днем масових протестів проти ляцьких звірств. А неділя 16 листопада 1930 р. була дійсно неділею за невинні українські жертви польського терору.**

Річ ясна, що це не є ніякою особлившою заслугою Обєднання, а тільки великою маніфестацією цілої нашої іміґрації й її величавою моральною побідою. Протести Пятого Конгресу Обєднання були розіслані по цілім світі. Про них писали не тільки в американських ґазетах, але й у чужих краях. Знову наші діячі по місцях допильнували, що місцева американська преса містила звіти про протестаційну українську акцію по місцевостях, а акція та, як відомо, стягнула на протестаційні походи і по кількадесять тисяч американських Українців і симпатизуючих з нами чужинців.

Пропаґанда.

У звязку з тим **видало Обєднання** монументальну книжку **„Поліш Атросітіс ін Юкрейн".** Видати по англійськи книжку, яка має понад 500 сторін друку, і видати її власними силами, без ніякої грошевої заплати за працю, а при якій наш предсідник мусів працювати безперервно цілої пів року, ще мабуть не була річ легка. А раз Пятий Конгрес наложив на нас цей обовязок, ми його виконали. Не сповнило свого обовязку тільки громадянство, що не звернуло досі видатків за друк і папір цього видання.

Додам, що книжку ту розіслано по цілій Америці, крім того вислано 500 примірників до Европи, до ріжних країв і до ріжних державних мужів, учених та бібліотек.

Не зважаючи на те, що ми не мали фондів на отсе видавництво, **допомогли ми грошево виданню книжки про пацифікацію французькою мовою,** яку видано в Швайцарії під назвою **„Ля Плі Сомбр Польонь".**

Ми теж допомогли виданню книжки про польські звірства, яку видано у Відні англійською мовою під заг. **„Поліш Атросітіс енд Вест Юкрейн",** закупивши 1000 примірників того видання, яке розіслано по Америці.

Разом з тим ми теж **попирали грошево видання Бюлетина французькою й англійською мові,** який видано в Женеві, а який спеціяльно дбав про те, щоби там були зясовувані українські справи як справи Соборної України.

(Далі буде).

УКРАЇНСЬКА ЕМІҐРАЦІЯ В БЕЛЬҐІЇ ПРОТИ ЧЕРВОНОЇ ОКУПАЦІЇ

У звязку з черговим наступом червоної Москви на Україну українська еміґрація в Бельґії, головно її центр у Брісель, провадить зміцнену протикомуністичну пропаґанду. Ґенеральний Секретаріят Европейського Обєднання Українських Орґанізацій на чужині та новостворений Український Червоний Хрест, що мають за осідок Брісель, можуть виказати таку акцію як меморандум до Союза Націй, протест перед 32-урядами, навязання контакту з Міжнародним Червоним Хрестом, висилання перекладених на французьку мову листів з України. Українська Національна Рада зорґонізувала дня 28. Х. ц. р. протибольшевицьке віче. Завдяки невтомній праці її голови, п. інж. Андрієвського, його звязкам та загальній симпатії, що тішиться нею серед чужинців, — вдалося заанґажувати до віча, як промовців, визначних столичних адвокатів і журналістів. Не обійшлося й тут без ворожих нам ділань, „приятелів" та провокацій. Деякі кола, що їм так гаряче на серці лежить добро „України",— робили чільні заходи коло адв. Struye, щоби відтягнути його від участи у вічу, закидаючи нрямо, що „Українці — є на удержанні Гітлера". Такі інсинуації дуже легко ширити серед ворожо настроєних до Німеччини Бельґійців, — але підлість їх авторів не принесе мабуть сподіваних успіхів, хоч вони ґрають на протинімецькій скрипці. (Бо Struye говорив на вічу, а тепер друкує другу вже з черги передовицю про Україну у великому щоденнику „Вільна Бельґія").

Також брісельські соціялісти в день перед вічем зломили умову й відібрали салю, закидуючи Українцям „фашистівські" тенденції. Вчинок соціялістів не дивує нас цілком, бож відомо, що весною ц. р. на зїзді II. інтернаціоналу дуже то вони обстоювали непорушности границь СССР. Дивує нас, що „наші хлопські радикали" з львівського „Громадського Голосу" не витягнули відповідних консеквенцій, — а лишилися дальше попихачами чужих інтересів, на шкоду України...

Вже в сам день віча жидівсько-комуністичні боївки почали провокувати українських студентів з Лювену, що перепроваджували публику до нововинаймленої салі. Що більше. Зробили донос до поліції, мовляв, „українські студенти це анґенти Гітлера", — й на цій підставі поліція **арештувала студентів Душника й Процишина** та передержала їх 20 хвилин. У міжчасі — друга ґрупа комуністів напала на студентів **Пацлавського й Ріпака** та видерла з них орієнтаційну таблицю. Щойно опісля все вияснилося; тоді поліція пильнувала віча до самого кінця.

Інж. Андрієвський відкрив віче, заясовуючи коротко причини його, та кинув кілька слів про наше минуле. Після того п. Billiard, президент Бельґійської Синдикальної Палати для вивозу зреферував природні багацтва України, їх продукцію за царського й большевицького режиму. Вкінці в ярких барвах змалював теперішню руїну України.

Після нього забрав голос визначний адвокат брісельського апеляційного суду й журналіст, п. Struye. Він перепровадив справу самого голоду, послугуючися численними витягами з цілої европейської преси, спеціяльними ревеляціями паризького „Матена" (п. М. Стебало), як також оповіданнями наочних свідків. Згадав також п. Struye акцію ратунку України на західніх землях і на еміґрації (п. Мовінкель, Черв. Хрест, кард. Інніцер, Евр. Обєднання). Підкреслив жахливу колективізацію сільського господарства, виконувану під терором, що довело Україну до економічної руїни.

Третій з черги промовець, адв. Victor de Laveleye, з хистом справжнього промовця зумів вчутися в біль України. Порівнав катастрофу Бельґії з 1914—18 р.р., додаючи, що ніхто не жадав свідоцтв лихоліття Бельґії, й селяни з Колорадо чи Тексас в Америці спішили з помічю нещасним.

Адв. Nethomb, провідник ґрупи бельґійських фашистів, коротко начеркнув характеристику повоєнної Европи, цей оплаканий стан европейської демократії, що поза своїми давно пережитими принципами нічого знати не хоче. Не без вини цеї Европи історичні вороги України допровадили її до нинішньої траґедії.

Закриваючи віче, інж. Андрієвський подякував зібраним гостям і промовцям, ще раз підчеркнув змагання України скинути ярмо азійського напасника. Вкінці віче ухвалило резолюцію, що домагається від бельґійського уряду поробити заходи перед державами, заприязненими з СССР, щоб цей останній за їх інтервенцією отворив границі для міжнародньої помочі Україні.

Дня 29. жовтня ц. р. відбуто велике протестаційне віче в Льєж, де виступали численні промовці. Дня 1 листопада Українська Студентська Громада в Лювен відбула Свято Першого Листопада й протиросійське віче. Студ. Лесишин виголосив реферат про державнотворчий акт 1 Листопада 1918 р. Студ. Душник виголосив довгий доклад про політику Москви, про методи колективізації сільського господарства, про політично-національний гнет. Ухвалено резолюції, звернені до всеї патріотичної української молоді, з зазивом ставати під прапор українського націоналізму, — як також належати до міжнародніх студентських орґанізацій.

У звязку з великим відгомоном про Україну в цілому світі бельґійська преса, навязуючи до акції Українців у Бельґії, переповнена більшими й меншими статтями про Україну. Зараз по вічу католицький щоденник "La libre Belgique" приніс велику передовицю адв. Struye про Україну, а кілька днів опісля другу про український рух. В "XX. Siecle" ґраф Перовський (Москаль), подаючи опис цього віча, робив „випади", бо, як малоросови, не подобалося йому, що адв. Struye зазначив засадничу ріжницю між Українцем і Москалем, закинув інж. Андрієвському „політику", коли він назвав Росію „пів-азійським царством". "L'Avant-Garde", студентський денник у Лювені, приніс рецензію цього віча студ. Душника. Взагалі ціла бельґійська преса, столична й провінціональна, приносить тепер майже що дня статті й короткі вісти про Україну.

Володимир Душник.

Д-р В. Клодницький,

УКРАЇНСЬКА КРАЄВА РАДА НА ВЕЛИКІЙ УКРАЇНІ

(3)

В районі Любара могли бути забезпечені в короткому часі залізними листами з боку польського уряду і могли вигідно вернутися в Польщу, бо Польща тоді з отвореними раменами приймала всіх збігців з Великої України. Польща тішилася розгромом українських армій і урядів, бо річ зрозуміла, що з упадком України наближався зріст Польщі в силу. Згадані вище цивільні провідники потішали себе, що всеж таки може ще для України прийти краща хвиля, і вони дадуть свою працю для української державности. Вони, руководячися такими мріями, по кількох днях нарад рішили зорґанізувати Краєву Раду, себто владу для згаданої території. Головну ролю у формуванню Краєвої Ради відіграв д-р І. Макух, голова радикальної партії в Галичині і теперішній сенатор до варшавського сойму. Д-р Макух був вибраний премієром Краєвої Ради, яка у Хмільнику мала обсаджені отсі становища: д-р І. Макух, премієр; п. Сумневич, секретар фінансів; п. Паливода, секретар почт і телеґрафів; покійний Клим Поліщук, секретар пропаґанди; д-р В. Клодницький референт військових справ; от. Шепель, референт відділу „Орґанізація повстанців"; п. Христюк і п. Щадилів творили „Комісію земельних справ". Деякі становища Краєвої Ради не були обсаджені, бо уряд мав бути зложений з ріжних партій. Мені доводилося чути, що до Краєвої Ради мав бути втягнений п. Мазепа і ще кілька визначних фіґур, які мали залишитись на Україні. Краєва Рада існувала в місті Хмільнику більше ніж місяць. Завданням Краєвої Ради було адмініструвати в першу чергу територію, на якій було розложене військо Команди Залоги Хмільник (головно Галичани) та повстанські загони, про котрі вже вище було згадано. Всього війська на згаданій території було коло 3,000 здорових людей та коло 3,000 хорих, які були розкинені по шпиталях та по домах поміж населенням. Муніції і харчів не бракувало. В тому числі, треба розуміти, були жовніри і старшини, залишені відступаючими арміями, себто У. Г. А. та арміями У. Н. Р. Команда Залоги Хмільник мала до розпорядимости на випадок потреби понад 20 повстанських гармат, розміщених біля Кожухова і Вонячина. Галичани творили добру піхоту і полеву жандармерію. Повстанці мали добрі загони кавалерії і гармати. Краєва Рада мала до диспозиції невеличку полеву радіо-стацію

Безперечно, що ні сила військова, ні сила апарату Краєвої Ради не вистачали, щоб сильно адмініструвати згаданою, немалою територією, одначе такт, головно д-ра Макуха, та велика рухливість Клима Поліщука, п. Сумневича, Христюка і Паливоди витворили можливу атмосферу істнування та праці, яка координувала всі сили, що були в тім часі до диспозиції. На час істнування Краєвої Ради припадає захоплення Бару і Винниці повстанськими відділами. Большевики натискали від Бердичева малими відділами кавалерії, а в районі Чуднова появилися загони анархістів (мабуть Махна). При кінці грудня були відомости, що з Бердичева українські большевики-боротьбісти, під проводом Демидова, в силі коло 4,000, концентруються, щоби перейти на польський фронт. В той час Поляки обсадили були місто Проскурів, а їхня кавалерія підходила аж до Старої Синяви. Команда Залоги Хмільника майже тиждень здержувала кавалерію Демидова, головно в районі Райгородка. Десь коло 20 грудня Демидів захопив наш висунений пост, нашу висунену станицю біля Райгородка, в числі коло 20 людей, котрих на другий день випущено. Згадані козаки принесли вістку, що частина Демидова це волинські жовніри, свідомі Українці, серед яких говориться, що вони з нами битися не хочуть, бо вони хотять битися лише з Поляками. І дійсно, третього дня Демидів прислав до нас парляментарів, з якими переговорювали я і поручник Лах. „Ми ставимось до вас добре" — говорили до нас боротьбісти-парляментарі. „Позвольте нам лише перейти через свою територію і заняти позиції на захід від Старої Синяви". Таке домагання Демидова було для нас дуже небезпечне, бо він, з огляду на порозбивані дороги, хотів машерувати через Райгородок, Уланів, Хмільник і Синяву. Цей шлях вів майже через середину нашої території і не було ніякої для нас запоруки, що боротьбісти не захоплять котрогось із згаданих міст, а для Демидова, що ми його у якомусь доброму стратеґічному місці, розставивши по боках свої військові частини, не знищимо до тла. По однодневному торзі, себто переговорах, ми зажадали, щоб на другий день приїхав до нас сам Демидів із кількома членами свойого штабу. Демидів приїхав наступного дня вечером і було рішено його перепустити. Біля головного шляху, який прорізує Хмільник від Уланова, ми виставили почесну чету з синьо-жовтим прапором і кожна частина Демидова, проходячи, віддала салют нашому прапорови. В найбільшому порядку перейшов Демидів зі своєю частиною і заняв згадану вище позицію.

На латинське Різдво Краєва Рада відбула своє пленарне засідання в місті Літині. На тому засіданню були представники від ґен. Омеляновича Павленка і Тютюника, від революційного галицького комітету у Винниці, який подав нам докладні дані про положення нашої армії з кінцем грудня 1919 р. Про збори у Літині не можу ширше розписуватись, бо я на них захорів. Скажу лише, що була тенденція до того, щоб обєднувати всі сили і держати територію під своїм володінням та вижидати, бо вісти зза кордону, які до нас долітали, були нібито дуже сприятливі для української справи.

Як знаємо з історії нашої армії, союз із Денікіном тревав коротенько, Румуни не згодилися на перехід нашої армії на румунську територію, скинено команду та заключено новий договір з большевиками, з тим, що з трох корпусів Галицької Армії було створені три червоні бригади.

Згадуючи про Краєву Раду досить поверховно, я маю на ціли звернути увагу тим, котрі опрацьовують історію наших визвольних рухів, на це явище. Згадуючи про Краєву Раду, я маю на ціли просити членів тієї Ради, щоби вони може докладніше написали про згадані часи, бо я роблю висновок, що завчасно уряд У. Н. Р. перейшов на територію Польщі, та що Галичани, не знаючи ані справжньої сили Денікіна ані справжньої сили большевиків з кінцем 1919—20 р., запоспішно і нерозважно числили на чужу силу. Свої висновки я мотивую у цей спосіб, що коли Краєва Рада, маючи до диспозиції невеличкі сили, військові і цивільні, прожила понад півтора місяця, то всі учасники визвольних рухів, Галичани і Придніпрянці, скоординувавши всі свої сили і покладаючи надію лише на себе самих, могли були пережити під синьо-жовтим прапором і осінь 1919 р. і зиму та весну 1920 р. Можна припускати, що колиб ми, не орієнтуючись на чужу допомогу, були задержалися на нашій території до 1920 р., то вислід наших визвольних змагань міг би був увнічатися кращим успіхом.

(Кінець).

ЯНИЧАРАМ.

Яничари, ви сміття Москви!
Під плащиком червоної комуни
Невинних жертв жерете, як вовки;
Голод, холод, тюрми і вінтовки,
Под стенку і славнії Соловки — ґ
Ось ваші діла, як хмара суне.

Яничари, гиєни московські,
Запроданці рідного народу!
Ви Рідний Край і рідного брата
Розпинаєте гірше ката.
Прийде і вам, яничарам, заплата,
І всім, що ділають на шкоду.

Яничари! собаки! що за лайно
Служите Москві так вірненько.
Служіть, прокляті! Ми самі
Здобудемо волю в боротьбі,
А вам — кінець на гилі
Прийде, ох, прийде скоренько!

Дм. Захарчук.

... ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

КАРНЕҐІ, ПА. Тов. Січ, від. 136, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітинг відбудеться в неділю, 3-го грудня, в годині 1-ій пополудни, в укр. парафіяльній салі, 220 Дзень ул. Обовязком є кождого члена бути на тім мітінгу, вислухати річного справоздання уряду і контр. комісії. Буде вибір уряду на 1934 рік. Проситься тих молодих членів, котрі переписались до старших членів, прийти на цей мітінг. Предсідник дасть їм присягу і дістануть свої грамоти. Довгуючі члени мають вирівнати свій довг цего місяця, а коли не можуть, нехай принесуть старі грамоти і перепишуться на нову систему, тоді можуть дістати позичку на нову грамоту. Ті члени, котрі мають заплачено наперед зі своїх позичок, мають бути на цім мітінгу забрати свої грамоти. Котрий член не буде на цім мітінгу, заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — П. Сус, предс.; І. Білевич, кас.; А. Крупа, секр.

ВІД ГОЛОВНОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ У. Н. СОЮЗА

Понижче подаємо відповіди на ті запити, які в останніх часах дуже часто надсилано до головної канцелярії:

1. Чи головний екзекутивний комітет У. Н. Союза назначуватиме самий відділових секретарів, чи знову вибір їх має відбуватись таксамо, як це дотепер було?

Вправді на 18-тій конвенції У. Н. Союза статутова комісія поставила була проєкт, щоби відділових секретарів вибирати на протяг чотирох років, та цей проєкт не перейшов. Отже в справі відділових секретарів не зайшли ніякі зміни. Якраз тепер зближаються річні мітінги, на яких члени вибиратимуть відділових урядників на наступний рік. При тій нагоді звертаємося з проханням до всього членства, щоби при виборі урядників, а зокрема відділових секретарів, мали завсіди на увазі, що при теперішній новій системі обезпечення, яку запровадив У. Н. Союз, добро і дальший успішний розвиток нашої організації вимагають, щоб секретарями ставали такі одиниці, які в дотичному відділі найкраще визнаються на такій роботі. Теперішнє діловодство є складнише, ніж це було в часах старих родів обезпечення, а тому при виборі секретарів не треба руководитися якимись особистими уразами, чи симпатіями, але виключно знанням, здібністю та чесністю особи. Треба мати також на увазі, що знання набирається довгою і солідною працею. Листування головної канцелярії з поодинокими відділовими секретарями на протязі цілого року причиняється власне у великій мірі до обзнакомлення дотичних секретарів з цілим діловодством. Отже ця праця головної канцелярії не повинна йти надармо. А не буде з цеї праці ніякої користи, коли без якоїсь важної причини будемо зміняти відділових секретарів. Про це треба памятати, коли наступного місяця будуть відбуватись вибори тих секретарів.

2. Чи член, який затягнув позичку на свою грамоту в нових родах обезпечення, може перейти на безплатне продовження?

Нові роди обезпечння передбачають троякого роду привілеї:

а) Вартісні звороти в готівці, чи то знову позичку з нагромадженої резерви; б) Виплачене обезпечення; б) Безплатне продовження. Отже член не може користати з трох чи двох привілеїв, а тільки з одного. Хто дістав позичку на свою грамоту і тої позички не звернув, то, маючи грамоту обтяжену довгом, не може переходити на безплатне продовження, чи то на виплачене обезпечення.

3. Чи член, який перейшов на безплатне продовження, може бути урядником відділу, або делеґатом на конвенцію?

Член, який перейшов на безплатне продовження, перестає бути бути активним членом організації. Такому членови не прислугують ніякі права супроти У. Н. Союза. З його бувшого членства лишається тільки одно право, а саме, право користування посмертним у часі безплатного продовження, однак це право належиться виключно спадкоємцям. Отже, не маючи ніяких прав, такий член не може бути присутній на зборах відділу, не може забирати слова в Союзових справах, а тимсамим не може бути урядником відділу, чи то делеґатом на конвенцію.

4. Чому члени, які при переході з Молодечого Департаменту до старших, забезпечуючи себе в клясах O-1000, F-1000, E-500 і E-1000, мають доплачувати якусь певну суму; коли конвенція ухвалила однорічну безплатну вкладку?

В тій справі головна канцелярія давала вже докладні пояснення. Тепер можемо тільки ще раз потвердити, що повна однорічна безплатна вкладка належиться тим членам Молодечого Департаменту кляси I., які були членами тої кляси 5 років і які при свойому переході до старших забезпечать себе виключно в таких клясах: W-500, W-1000, O-500, і P-500. У всіх інших клясах і при всіх інших сумах обезпечення є відповідна доплата і та доплата мусить бути зожена одноразовою ратою. Отже коли якийсь член обезпечує себе в інших клясах і на іншу суму обезпечення, як тут вище згадано, то дотичному членови треба вже заздалегідь пояснити, що він буде обовязаний доплатити певну квоту. Тоді уникнеться таких випадків, що член, котрий обезпечив себе, наприклад, у клясі E-1000, де для 18-літнього члена є в першому році доплата в сумі $30.45, пізніше відмовляється від тої доплати, та жадає видачі другої грамоти в такій клясі, де нема доплати. В такому випадку головна канцелярія мусить уневажнювати першу грамоту та виставляти другу, а через попереднє виснення та звернення уваги на цю обставину можна власне заощадити головній канцелярії тої подвійної роботи.

5. Чи члени кляси II. Молодечого Департаменту мусять переходити до старших членів по укінченню 18-го року життя?

Ні! Такий член може оставатись і по укінченню 18 року життя в клясі II. Молодечого Департаменту та платити свою вкладку по 50 центів місячно аж до 70 року життя. Крім того він може вступити в члени У. Н. Союза та забезпечити себе в котрійнебудь з тих кляс, до яких належать дорослі члени. Тоді такий член міг би мати одну грамоту в клясі II. Молодечого Департаменту, а другу грамоту між дорослими членами.

6. Чи член Молодечого Департаменту кляси II. може отримати по трох роках свойого членства вартісні звороти в готівці?

Ні! Грамоти Молодечого Департаменту кляси II. передбачають по трох роках членства тільки виплачене обезпечення, або безплатне продовження. З вартісних зворотів у готівці можна користати щойно по 10 роках членства.

7. Чому назвища багатьох членів є часто подавані на грамотах відмінно від властивого назвища по батькові?

Справа виписування правильних назвищ на грамотах є тепер надзвичайно утруднена. Старі імігранти звичайно не змінювали своїх старокраєвих назвищ і на аплікаціях про приняття в члени подавали свої властиві назвища, без ніяких скорочень, чи то без приноровлювання їх до лекшого виголошування в англійській мові. Тепер та справа мається інакше. Молоді, тут роджені члени, коли вступають до У. Н. Союза як нові члени, або коли переходять з Молодечого Департаменту до старших, то на аплікаціях про приняття в члени підписуються дуже часто зовсім відмінно від того назвища, яке подає відділовий секретар, , виповняючи дотичну аплікацію. Секретар подає властиве назвище по батькові, а член підписується таким назвищем, якого він тут уживає, а яке часто навіть не є зближене до властивого назвища, як наприклад: Лемішка — Ламскі, Танів—Том і т. п. Головна канцелярія виставляє грамоту на таке назвище, яким дотичний член підписується. Тому було би вказаним, щоби відділові секретарі, виповняючи аплікації, звертали завсіди увагу таким кандидатам на членів на правильність їх назвищ. Хай член підписується таким назвищем, якого він постійно вживає, яке являється на всіх інших його документах, або яке було змінене в леґально приписаний спосіб.

8. Коли головна канцелярія висилатиме Союзові календарі на рік 1934-тий?

Таких запитів приходить тепер чимраз більше як від відділових секретарів, так і від поодиноких членів. Отже отсею дорогою повідомляємо, що У. Н. Союз не приготовляє ніяких календарів на наступний рік, бо згідно з ухвалою 18-тої конвенції Союзові календарі знесено.

Д. Галичин,
гол. рек. секретар.

УКРАЇНСЬКА ДЕМОНСТРАЦІЯ ПРОТИ СОВІТІВ

(3

Та перед нами ще один важний пункт, а властиво два, а то — Медисон Свер (на перехрестю 5-тої Евеню та Бродвею і 23-тої вулиці) та самий ріг 23-тої вулиці і Лексинґтон Евені. Тут можна сподіватися нових нападів. Доходимо до 23-тої вулиці й застаємо на хідниках понуру, холодну масу. Це, що вони большевики, пізнаємо скоро по тім, що ані один з них не бере наших розкидок, які роздавали по боках походу наші хлопці та дівчата, а також і старші. Та чоло походу, а з ним і передна часть включно з возами, переходить спокійно, лише задні частини знову стрічаються з ними на близьку віддаль.

Похід іде 23-тою вулицею на схід до Лексінґтон Евені й доперва на розі, там де скручує на Лексінґтон Евеню, велика юрба большевиків, яка за той час доїхала сюди „собвеем" з долини міста, почала кидати на похід ріжними предметами. Знов повторюється те саме — наші кидаються на хідники враз з поліцією, розгромлюють напасників, а кількох арештують.

Тепер можна було бути певним, що похід у найбільшім порядку дійде до місця призначення. Похід посувався вже менше-більше спокійно, лише деколи траплялися спорадичні випади, чи то наших чи большевиків. Поліція полювала на впертих комуністів, які, хоч походови самому крім крику не справляли інших перешкод, зате на хідники напастували переходячих та стоячих Американців. Побитих та окровавлених мов безроги большевиків, що лежали на хіднику, з гурмою наших хлопців та поліціянтів над ними, стрічалося на кожнім кроці. Десь коло 33-тої вулиці з даху та вікон котрогось дому посипались фляшки та залізо. Та поліція зараз вдерлась до дому й там зробила своє діло.

Важним ще було перейти 42-гу та 43-тю вулицю, два з найбільш рухливих перехресть на світі. Тож комітетові вже заздалегідь давали взад наклики, щоби добре берегтися на 42-гій вулиці. І дійсно, на розі 43-тої вулиці знову вивязалася бійка та посипалася на наші голови большевицька „амуніція", головно на задні частини походу.

Вийшовши на гору коло 57-мої вулиці, бачилося від чола цілий похід, який у порядку, маєстатично посувався здовж Лексинґтон Евені. Кінець його сягав десь 35 вулиці. А міг він бути ще раз так довгий, колиб не це, що біля 2 тисячі Українців не могли долучитися до походу на Вашинґтон Сквері, бо прийшли запізно, а поліція думала, що це большевики й не допустила їх. Також коло 5 тисяч відпали від походу тому, що похід мусів на час рушити з місця. Колиб так з годину можна було опізнити час вимаршу, то наші маси двократно побільшили би були наш похід. Та тоді було в таку хвилю числитися з „української точністю" нашого громадянства.

Поміж рядами пересувалися жінки й дівчата; головно видно було молоді членки дівочого Українського Сивик Сентер з Ню Йорку, як також Червоного Хреста, Жіночої Громади та Союза Українок які чіпляли ґудзики, продавали прапорці та враз з мужчинами роздавали брошурки. Платні комуністи йшли хідниками за тими, що роздавали наші брошурки, та вигукували: „донт тейк, дел лай!" — Та один з Американців на 43-тій вулиці гідно відповів такому одному: „Ю ар лаінг юрселф".

Здовж походу ввесь час увихалися репортери та фотографи, які збирали головне живо в долішній частині міста. Від часу до часу переїжджав здовж походу віз з насадженим фільмовим апаратом, яким оператори з новинкарських фільмових аґенцій здіймали фільму з походу.

Доходячи до 67-мої вулиці, стрічалося вже щораз більше наших Українців, які не могли брати участи в поході й радісно витали надходячих.

Майже при кінці дороги, бо на 66-тій вулиці, большевики знову підняли бучу. Тут один поліціянт (Смит) зловив комуніста, що стискав в руці якийсь предмет, котрим хотів розбити комусь з наших голову. На поліціянта напали інші комуністи й так побили, що він потерпів звихнення хребта, однак з рук злочинця не пустив, і його арештували надбігаючі товариші.

Похід скрутив на 67-му вулицю й дійшов в порядку до Сентрал Опера Гавз, між другою і 3-тою Евенею. Заки чоло походу дійшло до салі, то поліція розігнала банду большевиків, що зібралася була на противлежнім хіднику й у будинках, з наміром мабуть бомбардувати похід згори. Потім замкнено вулиці і нікого крім походу туди не впущено.

Перед самою салею уставилися в два ряди Січовики, а серединою учасники походу входили до салі, щоб взяти участь у вічу. При дверях комітетові добре слідили, щоби які замішані комуністи не вдерлися до салі. Очевидно, не всі змістилися в салі; ввійшло яких 4 тисячі, а решта мусіла розійтися домів.

(Кінець буде).

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

МЕНВИЛ, Р. АЙ. Тов. ім. М. Драгоманова, від. 181, подає членам до відома, що спеціяльні збори відбудуться в суботу, 2-го грудня, в годині 5-тій пополудни, в У. Н. Домі. На зборах буде присутний головний предсідник У. Н. Союза, п. М. Мурашко, — Ю. Бурак, секретар.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Тов. ім. Івана Франка, від. 241, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що мітінг відбудеться в суботу, 2. грудня, в годині 6.30 вечір, в гали церковній. Проситься всіх членів явитись на цей мітінг, буде вибір уряду. — Мих. Заяць, секр.

БОФАЛО, Н. Й. Тов. Сокіл, від. 304, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінг відбудеться в суботу, 2. грудня, в годині 7.30 ввечір, в гали парафіяльній. Проситься всіх членів і члениць прибути на мітінг, бо буде вибір уряду на 1934 рік. — А. Грубяк, предс.; Іван Грубяк, кас.; Андрій Зиніо, секр.

ВІЛКС-БЕРРІ, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223, подає до відома, що річний мітінг відбудеться в неділю, 3. грудня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній. Повинністю є кождого члена прибути на цій мітінг, бо буде справоздання уряду за минувший рік і вибір уряду на слідуючий рік. Взивається членів вирівнати свої залеглости, бо інакше будуть суспендовані. Членів, котрі ще не змінили своїх грамот, проситься принести свої старі грамоти на мітінг. Проситься членів вписувати свої діти до У. Н. Союза. Не явившийся на цей мітінг член заплатить кару після статута. — Петро Маліборський, рек. секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 104, повідомляє всіх членів, що річний мітінг відбудеться дня 3. грудня, точно в годині 3-тій пополудни, в гали де звичайно. Буде вибір уряду і справоздання контр. комісії за цілий рік. Не явившийся член підлягає карі 50 ц., а урядник 1 дол. — Іван Ворона, предс.; Павло Гут, кас.; Мих. Зельвак, секр.

МЕЙФІЛД, ПА. Повідомляється, що річний мітінг Бр. св. Василія, від. 185, відбудеться в неділю, 3. грудня, в годині 1-ій пополудни, в гали парафіяльній. Буде вибір уряду на 1934 рік та інші справи. Не явившийся член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — Іван Телех, предс.; Наконечний, секр.

ЛЕЙКВУД, О. Бр. Сош. св. Духа, від. 108, повідомляє своїх членів і члениць, що річний мітінг відбудеться дня 3. грудня, в гали церковній. Проситься кождого члена прибути на цей мітінг, бо буде вибір уряду на 1934 рік. Проситься довгуючих членів вирівнати свої залеглости, бо інакше будуть суспендовані. — Іван Денега, рек. секр.

ШИКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Юрія, від. 379, повідомляє членів, що слідуючий мітінг відбудеться в неділю, 3. грудня, зараз по Сл. Божій, в гали парохіяльній при Оклей і ... ул. Обовязком є усіх членів прибути на цей мітінг, бо буде справоздання з цілого року контр. комісії і вибір уряду на 1934 рік. Нагадується членів, котрі ще не виміняли своїх грамот, щоби принесли на мітінг свої старі грамоти і виміняли. Довгуючі члени повинні прийти і вирівнати свої залеглости. — П. Сачавський, пр.; І. Пилипів, кас.; Г. Ониськів, секр.

Адреса Обєднання:
OBYEDNANYE,
P. O. Box 122, Hudson Terminal,
New York, N. Y.

Комік Ол. Жірарді проходжався раз із малярем Шеделем у віденському парку. Нараз Шедель сказав: — Я вже хотів спитати вас, чи ви маєте добрий слух?

— Так, чому ж би ні? — відповів Жірарді.

Шедель витягнув годинник із кишені та держить його здалека перед Жірардієм: — Чуєте, як чикає?

Жірарді відповів, що не чує.

Шедель наблизив трохи годинник до Жірардія:

— Так, а тепер уже будете чути.

— Я все ще не чую ні трошечки.

Шедель притулив годинник до уха Жірардія.

— Я і тепер нічого не чую! — скрикнув Жірарді сердито.

Вдумчиво приклав тепер Шедель годинник до свого таки вуха.

— Так, годинник не йде. Маєте щастя, пане Жірарді: уявіть собі, що колиб так годинник ішов — то ви були би глухі!

—о—

Дивне.

— Ви знову впилися, чути від вас горівку на десять кроків.

— Не знаю, пане, який тепер дивний світ! Вміли винайти телеграф без дроту, порох без диму, а цієї горівки без смроду не можуть і не можуть винайти!

ЗАКАРПАТСЬКИЙ НАШ БРАТ

просить нас вислати йому української книжку, яка понесе просвіту між села Закарпатської України. Про висилку повідомить редакцію „Свободи", а висилайте на таку адресу:

"Proswita,"
Uzhorod, P. Rus,
C. S. R., Europe.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

СТРАШНИЙ ТАРЗАН.

101

Тарзан підносився по плетенім мотузі все вище й вище та наближався все ближче до даху. За хвилю його очи вже будуть на другому поверсі. Вже він простягнув свої руки в кімнату над ним. Тоді нагло щось схопило його за обі руки, стиснуло сильно докупи та лишило завішеного так у повітрю, без сили спинатися вгору або спускатись униз. Зараз потім зявилося в кімнаті над ним світло, і в тій хвилі він побачив над собою огидну маску священика, що дивився вниз на нього.

У руках священика були шкіряні ремінці, і ними він став обвязувати руки Тарзана довкола запястків та передрамен, аж поки вони не були звязані вкупу майже до самих пальців. За священиком Тарзан побачив інших людей, а ці за короткий час схопили його та витягнули крізь діру вгору. Як його очи обкинули все довкола, він умить пізнав, як попався м у лапку. Два сильця лежали довкола отвору, що вів у кімнату під ними.

Один священик ждав при кінці кождого мотуза та в противнім куті кімнати. Коли Тарзан дістався по шнурі вгору так, що він висів у повітрю над кімнатою, а його руки були в самій середині силець, священики нагло стали тягнути сильно за шнури. Так вони легко взяли його в полон, причому не виставляли себе на ніяку небезпеку зі сторони Тарзана. Тепер вони стали вязати ноги свого бранця.

Піднявши вгору безборонного Тарзана, вони винесли його з кімнати. Не кажучи ні слова до нього, вони винесли його на подвіря святині. Перед мурами палати не видно було навіть сліду помочі, яку мав дати Джадон. А тепер на даху одного з будинків святині зявився Людон, найстарший жрець, і Мосар, претендент на престол. За ними стояли нижчі священики, співаючи хором: „Зложи зброю й піддайся. Фальшивий Дорульото в полоні".